

У IV кварталі 2022 року банківський сектор надалі працював стабільно, попри атаки росії на енергетичну інфраструктуру. Банки відновлювали роботу своїх мереж у звільнених регіонах, хоча загальна кількість відділень у країні скоротилася. Фінустанови зберігали довіру вкладників, тривав приплив коштів клієнтів, що переважно залишалися на поточних рахунках. Водночас зростали і строкові вклади: повільніше у гривні та швидше в іноземній валюті. Обсяги чистих активів сектору надалі збільшувалися. Попит на кредити залишався кволим, втрати від кредитного ризику зростали, тож чистий кредитний портфель скорочувався. Збільшення активів відбувалося передусім завдяки зростанню вкладень у депозитні сертифікати НБУ та кошти в інших банках. Надалі збільшувалася частка непрацюючих кредитів. Попри значні відрахування в резерви, сектор зміг отримати прибуток за квартал та за рік. Цьому сприяло подальше підвищення процентних та комісійних доходів. Кредитний ризик залишається ключовим, водночас посилюються інші ризики. НБУ цьогоріч проведе оцінку стійкості сектору для оцінки якості портфеля та рівня капіталу.

Структура сектору

Кількість діючих банків в Україні – 67 – за IV квартал не змінювалася. Разом з тим 7 лютого 2023 року НБУ відніс банк “Форвард”, що займав 0.1% чистих активів сектору, до категорії неплатоспроможних через неспроможність фінустановою своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства. Тож за рік кількість банків зменшилася на чотири невеликих установи, зокрема на дві з них із державним російським капіталом – в лютому 2022 року.

За квартал структура сектору за групами банків не змінилася. Водночас за рік частка державних банків зросла на 3.9 в. п. та перевищила половину чистих активів сектору – 50.6%. Рівень концентрації сектору зріс.

Активи

Обсяг чистих активів платоспроможних банків збільшився за IV квартал на 8.6%, за 2022 рік – на 17.9% (на 8.6% за фіксованим на початок року курсом). Переважно нарощувалися обсяги депозитних сертифікатів НБУ та коштів на рахунках в інших банках. Разом з тим вкладення в ОВДП за рік незначно скоротилися. Підвищення попиту на державні цінні папери відбулося на початку 2023 року. Чистий кредитний портфель скорочувався передусім внаслідок дорезервування. Обсяги чистих кредитів суб'єктам господарювання за IV квартал знизилися: гривневих – на 6.7%, валютних – на 5.2% у доларовому еквіваленті. Зниження чистого корпоративного гривневого кредитного портфеля відбулося у всіх групах банків. Водночас за 2022 рік у платоспроможних банках чисті гривневі кредити суб'єктам господарювання зросли на 0.5%, у валюті знизилися на 23.9% у доларовому еквіваленті. Зростання гривневого кредитного портфеля відбувалося передусім у сільському господарстві. Попит на позики надалі пригнічений, тож ключовим рушієм гривневого корпоративного кредитування залишатиметься державна програма підтримки “Доступні

кредити 5-7-9%”. Проте темпи кредитування в межах програми скоротилися в очікуванні оновлення її дизайну, поточна заборгованість позичальників за програмою у IV кварталі зменшилася на 0.2%. Нині надані в межах програми кредити формують вже близько третини працюючого валового гривневого корпоративного кредитного портфеля банків.

Обсяг чистого роздрібного гривневого кредитного портфеля у IV кварталі скоротився на 12.6%, передусім в іноземних та приватних банках. Основна причина – зростання резервів під кредитні збитки. Крім того, повільне нове кредитування не компенсує погашення “старих” позик. Тенденція триває з початку повномасштабної війни – за рік скорочення склало 32.7%.

Фінустанови прискорили визнання кредитних втрат внаслідок війни. У цілому за квартал питома вага непрацюючих кредитів підвищилася на 4.5 в. п. до 38.1%, за рік – на 8.1 в. п. За підсумками року передусім зросла частка непрацюючих кредитів фізичним особам – на 13.6 в. п., корпоративних кредитів – на 6.8 в. п.

Фондування

Обсяги зобов'язань платоспроможних банків зросли на 9.2% за IV квартал та перевищили показники 2021 року на 18.8% (на 7.5% за фіксованим на початок року курсом). Кошти клієнтів надалі залишаються основним джерелом фондування банків. Наприкінці грудня їхня частка зросла до 87.9%. Банки остаточно замінюють коштами клієнтів дороге рефінансування НБУ – його частка знизилася до 1.8% (рівень вересня 2020 року). Валовий зовнішній борг наприкінці III кварталу знизився до 2.2 млрд дол. США (рівень 2004 року).

Обсяги гривневих коштів фізичних осіб зросли на 8.3% за квартал (31.2% р/р). Завдяки зарплатним проектам та концентрації соцвиплат лідерами за цим показником

виявилися Ощадбанк та ПриватБанк: +15% та 8% відповідно. Більшість нових надходжень коштів залишається на поточних рахунках. Проте підвищення ставок за депозитами також прискорило зростання строкових коштів у гривні – до 2.6% за квартал (-6% р/р). Переважна більшість нових гривневих строкових вкладів залучається на строк від одного до шести місяців.

За квартал кошти населення в іноземній валюті зросли на 8.7% (-4.6% р/р). Строкові вклади населення у валюті зросли на 20.8%. Найвідчутніше зростали вклади в установах із розвиненим інтернет-банкінгом, зокрема ПриватБанку (+51.4%) та окремих приватних банках (+28% для групи). Цьому сприяв дозвіл НБУ купувати валюту онлайн для розміщення на депозитах.

Кошти суб'єктів господарювання в національній валюті зросли на 18.9% (11.9% р/р) завдяки адаптації бізнесу до умов війни. Нарощування коштів у гривні упродовж кварталу поступово прискорювалося за всіма банками, найшвидше в установ з приватним капіталом – 35.4%. Приріст коштів бізнесу у валюті із жовтня поступово сповільнювався та становив 1.8% за квартал (+2% р/р).

Загальний рівень доларизації коштів за квартал зменшився на 1.7 в. п. до 35% за рахунок випереджаючого зростання коштів бізнесу у гривні. Водночас рівень доларизації вкладів фізосіб суттєво не змінився. За курсом, фіксованим на 24 лютого, частка валютних депозитів знизилася до 30.1%.

Процентні ставки

Протягом IV кварталу облікова ставка НБУ залишалася на рівні 25% річних. Нерівномірний приплив ліквідності в сектор стимулював окремі фінустанови конкурувати за клієнтські кошти. Тож банки підвищували ставки за депозитами як фізичних осіб, так і бізнесу, а також працювали над подовженням їхньої строковості. У середньому вартість 12-місячних депозитів фізичних осіб зросла на 1.2 в. п. до 12.7% річних. Спред між тримісячними та річними депозитами на кінець кварталу підвищився до 1.5 в. п. порівняно з 0.2 в. п. на кінець вересня. Середня вартість коштів бізнесу збільшилася до 10.5% річних. Підвищення норм обов'язкового резервування спонукатиме банки переглядати свою процентну політику впродовж I кварталу 2023 року.

Ставка за кредитами фізичним особам упродовж кварталу коливалася близько 30% річних – це ринковий рівень до повномасштабної війни з росією. Вищий спред ставок за операціями з населенням дав змогу проводити м'якшу процентну політику в бізнес-сегменті без втрат для сукупної процентної маржі. Середньозважена ставка за гривневими позиками суб'єктам господарювання продовжувала повільно зростати в жовтні-листопаді, але дещо знизилася у грудні – до 20% річних.

Фінансові результати і капітал

Попри значні відрахування до резервів, за результатами 2022 року сектор отримав 24.7 млрд грн прибутку, у тому числі 17.3 млрд грн – у IV кварталі. Збитковою за рік була

21 установа, у тому числі два державних банки. Сукупний збиток цих установ становив 20.8 млрд грн.

Більшість банків зберігала високу операційну ефективність. Процентні доходи стрімко зростали, значною мірою завдяки вкладенню вільної ліквідності у високодохідні депозитні сертифікати, тоді як збільшення вартості фондування було помірним. Тож чиста процентна маржа збільшилася, а чистий процентний дохід за квартал зріс на 36.7% у річному обчисленні. Обстріли енергетичної інфраструктури помірно позначилися на динаміці чистого комісійного доходу. За IV квартал він зріс на 9.9% до попереднього кварталу, у річному обчисленні – скоротився на 7.0%. Зростання операційного доходу також підтримав прибуток від операцій із валютою. Водночас операційні витрати за квартал скоротилися на 2.3% р/р. У результаті співвідношення операційних витрат і операційного доходу (CIR)¹ у IV кварталі становило 39.8% порівняно з 53.8% у відповідному періоді минулого року. За підсумками року операційно прибутковим був 61 банк.

Упродовж кварталу банки продовжували доформовувати резерви під збитки, спричинені війною. Відрахування до резервів під кредити становили 21.1 млрд грн, 2.8 млрд грн резервів під цінні папери було розформовано. Усього за рік банки сформували 118.8 млрд грн резервів, основну частку з них – із початку повномасштабної війни. Ці показники коригуватимуться після річного аудиту.

Перспективи та ризики

2022 рік був для банків роком подолання операційних викликів. Сектор успішно пройшов цей період та пристосувався до нових умов роботи. Надалі банкам потрібно зосередитися на відновленні кредитування та підтримці своїх бізнес-моделей в умовах тривалої війни.

Кредитний ризик надалі залишатиметься домінуючим для банків. Щоб з'ясувати коректність відображення якості кредитного портфеля, достатність формування резервів та оцінити реальний розмір регулятивного капіталу, НБУ протягом 2023 року проведе оцінку стійкості банків. За її результатами буде визначено строки для відновлення банками капіталу, а також графік скасування тимчасових регуляторних послаблень. Більшість фінустанов зможе відновити капітал завдяки майбутнім прибуткам, проте низка банків, ймовірно, потребуватиме підтримки акціонерів. З урахуванням висновків оцінки стійкості буде визначена стратегія роботи з непрацюючими активами.

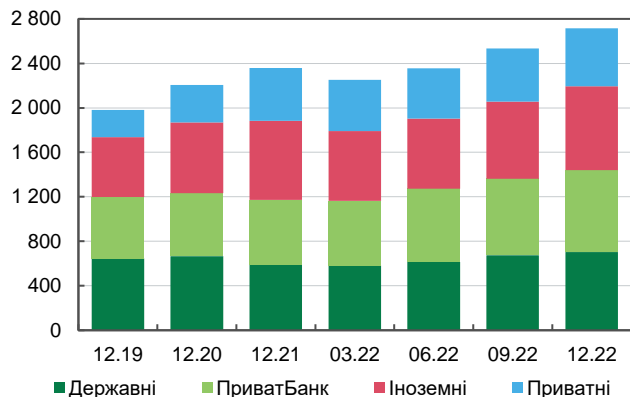
Ліквідність сектору в цілому залишається високою, триває приплив коштів клієнтів. Проте подальше зниження частки строкових коштів посилює ризики для банків. Щоб стимулювати фінустанови до поліпшення строкової структури, НБУ підвищує резервні вимоги для коштів на поточних рахунках та на вимогу. Банкам варто більше уваги звертати на управління ліквідністю, зокрема дотримуватися процентної політики, що стимулюватиме строкові вклади населення.

¹ Без переоцінки цінних паперів, валюти та деривативів.

Структура сектору

Обсяг загальних активів у IV кварталі зріс на 7.1% переважно за рахунок іноземних банків. У IV кварталі кількість працюючих банків не змінилася. Проте 7 лютого банк "Форвард" (0.1% чистих активів сектору) було визнано неплатоспроможним через неспроможність своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства України. У цілому за рік кількість банків зменшилася незначно (на 4 несистемних банки, половина – з російським державним капіталом).

Графік 1. Загальні активи банків, млрд грн*

* За квартал з урахуванням коригуючих проводок, крім IV кварталу. Платоспроможні банки поділено на групи згідно з класифікацією у відповідному звітному періоді.

Таблиця 1. Кількість банків*

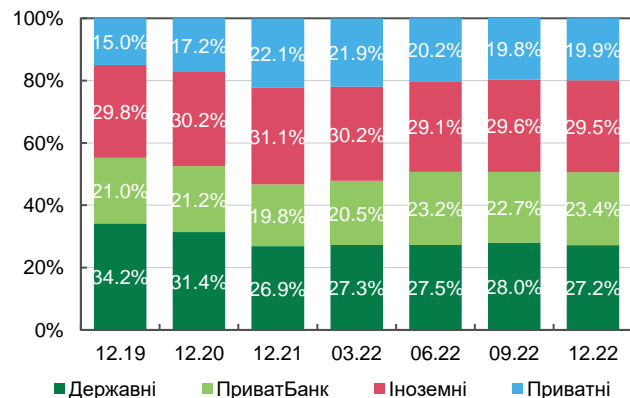
	2019	2020	2021	I.22	II.22	III.22	IV.22
Платоспроможні	75	73	71	69	68	67	67
Зміна	-2	-2	-2	-2	-1	-1	0
Державні, у т. ч. ПриватБанк	5	5	4	4	4	4	4
Зміна	0	0	-1	0	0	0	0
Іноземні	20	20	20	16	16	16	16
Зміна	-1	0	0	-4**	0	0	0
Приватні	50	48	47	49	48	47	47
Зміна	-1	-2	-1	+2**	-1	-1	0

* Кількість наведено на кінець відповідного періоду.

** Два банки з іноземним капіталом віднесені до групи приватних.

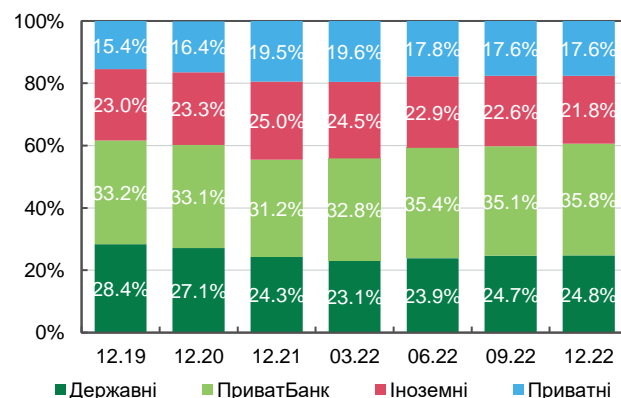
Державні банки включно з ПриватБанком надалі становлять понад половину активів сектору – 50.6% за чистими активами. Через значні надходження коштів клієнтів, зокрема завдяки державним виплатам, триває зростання частки державних банків (включно з ПриватБанком) за депозитами фізичних осіб – на 0.8 в. п. до 60.6%.

Графік 2. Розподіл чистих активів за групами банків*

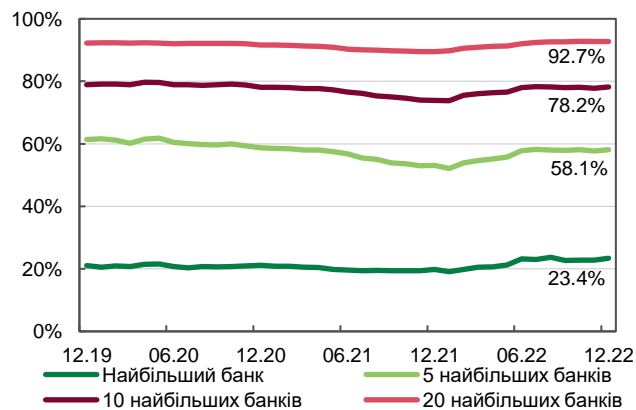
* За квартал з урахуванням коригуючих проводок, крім IV кварталу.

Графік 3. Розподіл депозитів фізичних осіб за групами банків

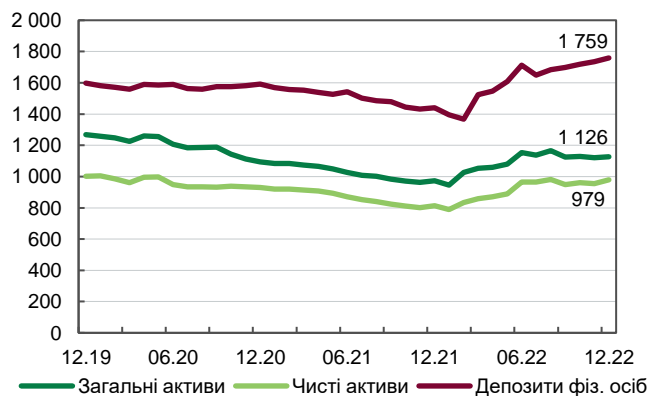

Найсуттєвіше ринкову частку наростили державні банки (з ПриватБанком), зокрема за рахунок припливу коштів населення. Загалом за 2022 рік частка чистих активів найбільших п'яти банків зростає на 5.0 в. п. (до 57.9%).

Графік 4. Частка найбільших банків у чистих активах сектору

Графік 5. Рівень концентрації сектору за показником ННІ*

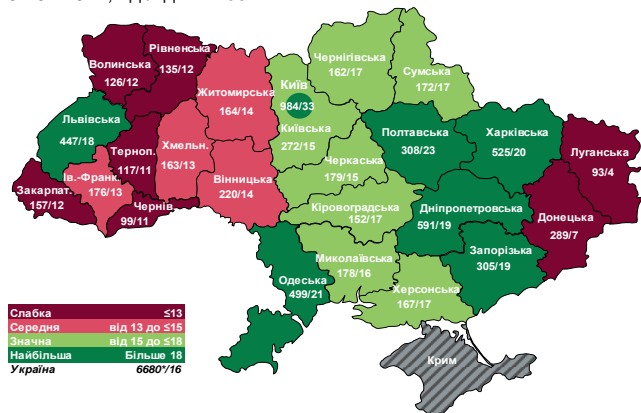

* Індекс Херфіндаля – Хіршмана (ННІ) – індикатор концентрації на банківському ринку. Розраховується як сума квадратів часток окремих банків у загальному обсязі. Може набувати значень від 0 до 10 000 (до 1 000 – ринок є слабо концентрованим). Депозити фізичних осіб включають ощадні сертифікати.

Банківська інфраструктура

За 2022 рік банки скоротили кожне п'яте відділення. Переважно скорочувалися відділення та персонал у регіонах, де велися чи наразі відбуваються активні бойові дії, а отже, попит на банківські послуги нижчий. Найбільше скорочення відбулося у Харківській і Донецькій областях, у Києві та Херсонській області. Разом з тим не у всіх населених пунктах сьогодні забезпечується надання банківських послуг. Державні банки можуть забезпечити інклюзію в цих населених пунктах за допомогою мобільних відділень.

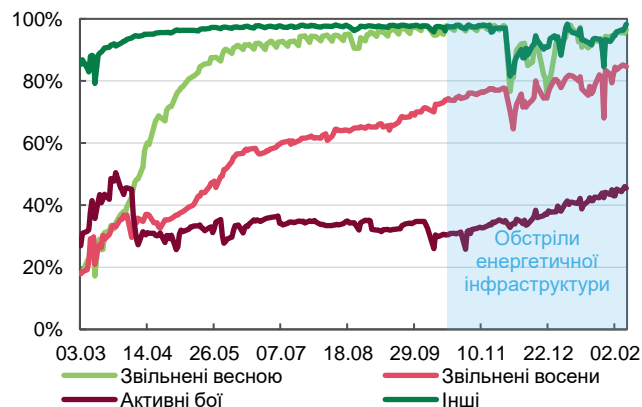
Графік 6. Діючі структурні підрозділи банків в окремих регіонах на 01.01.2022, од./од. на 100 тис. населення

До розрахунку взято наявне населення станом на 1 січня 2022 року. * Не включено п'ять структурних підрозділів (у тому числі три закордонних).

У IV кварталі, попри обстріли об'єктів енергетики, постійно працювали понад дві третини відділень банків. Фінустанови надалі відновлювали роботу мережі у звільнених регіонах.

Графік 8. Частка працюючих відділень системно важливих банків

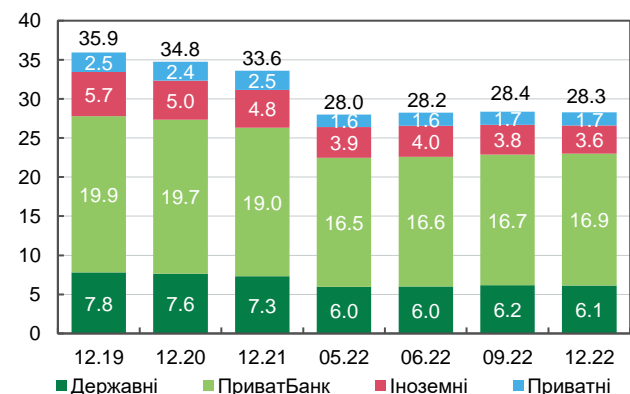

Виокремлено групи областей: "Звільнені весною": м. Київ, Київська, Сумська, Чернігівська; "Звільнені восени": Харківська, Миколаївська; "Активні бої": Донецька, Луганська, Запорізька, Херсонська.

Джерело: опитування системно важливих банків.

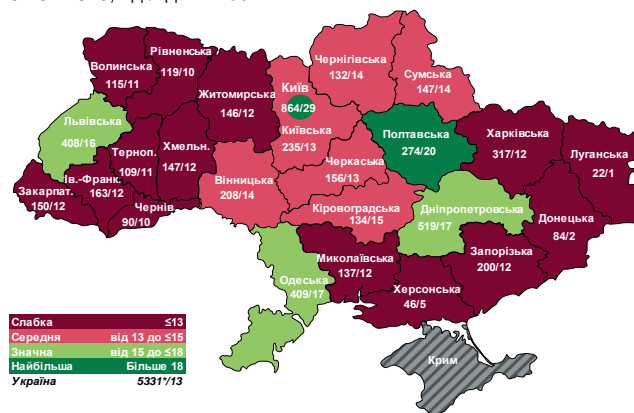
У IV кварталі мережа POS-терміналів збільшилася в усіх груп банків. Найбільшим приріст був у ПриватБанку та іноземних банків (+8.8 тис. та +2.1 тис. відповідно). Кількість банкоматів дещо зменшилася у 2022 році, переважно через війну, відбулося скорочення платіжної інфраструктури (програмно-технічних комплексів самообслуговування та платіжних терміналів) на 16%.

Графік 10. Кількість банкоматів* банків, тис. од.

* Кількість банківських пристроїв самообслуговування (банкомати, депозитні банкомати, програмно-технічні комплекси самообслуговування).

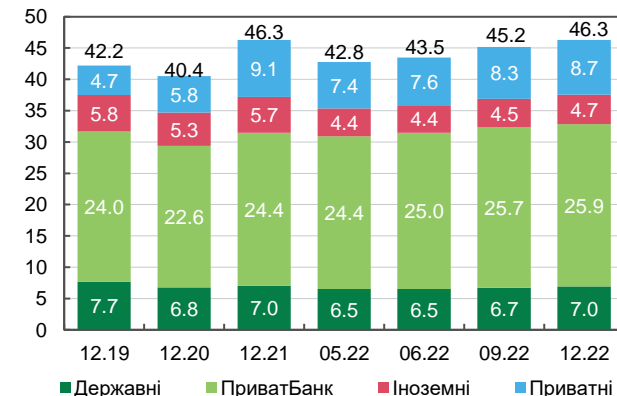
Графік 7. Діючі структурні підрозділи банків в окремих регіонах на 01.01.2023, од./од. на 100 тис. населення

До розрахунку взято наявне населення станом на 1 лютого 2022 року. * Не включено п'ять структурних підрозділів (у тому числі три закордонних).

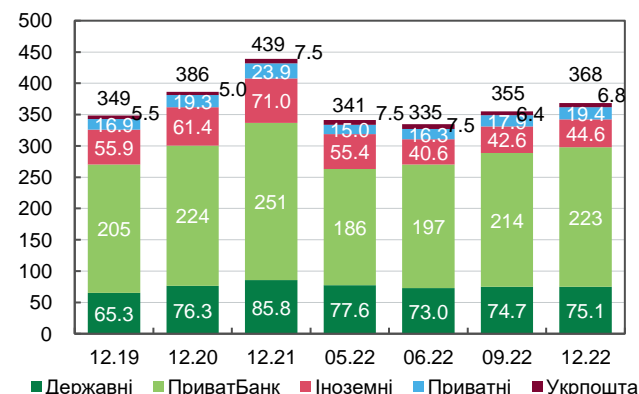
Кількість активних платіжних карток поволі зростала два квартали поспіль. В останні три місяці 2022 року їхня кількість зросла в усіх груп банків.

Графік 9. Кількість активних платіжних карток за групами банків, млн од.

Надання інформації для графіків 9–11 відновилося з 1 червня 2022 року.

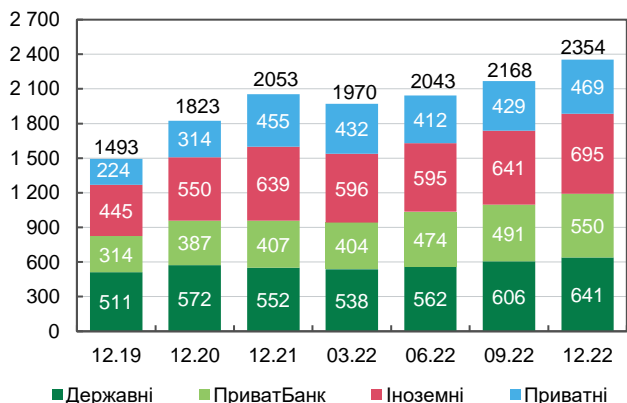
Графік 11. Кількість платіжних терміналів (POS), тис. од.

АКТИВИ

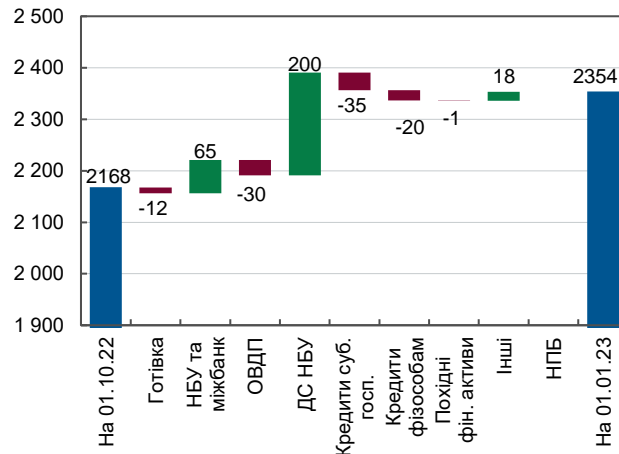
У IV кварталі обсяги чистих активів банків збільшилися на 8.6%, за 2022 рік – на 7.3% (за фіксованим на початок року курсом). Головним рушієм було зростання депозитних сертифікатів НБУ та коштів на коррахунках в інших банках.

Графік 12. Чисті активи* за групами банків, млрд грн

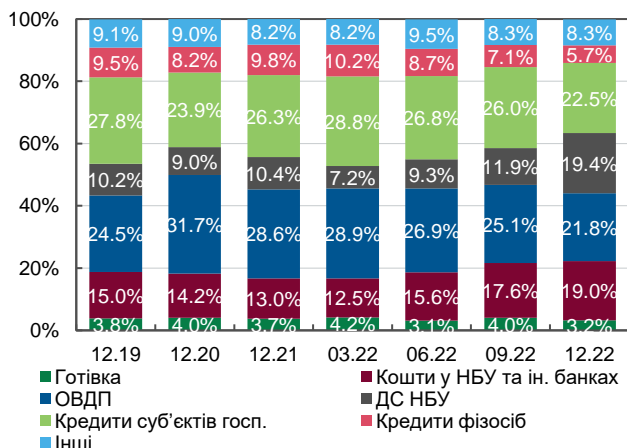
* Скориговані на резерви за активними операціями банків. За квартал з урахуванням коригуючих проводок, крім IV кварталу.

Графік 13. Зміна чистих активів за складовими у IV кварталі 2022 року, млрд грн

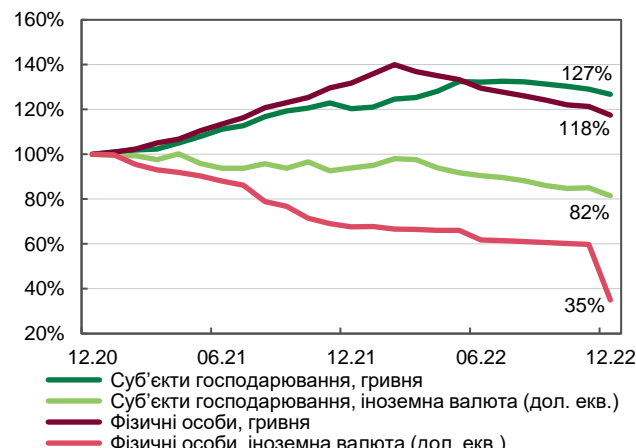
Обсяг валових гривневих кредитів корпораціям другий квартал поспіль знижується, зокрема менш активно використовуються державні програми підтримки. Обсяги валових гривневих кредитів фізособам також знижуються. Аналогічний показник в іноземній валюті впав на 42% через списання державним банком кредитів фізичним особам.

Графік 14. Структура чистих активів сектору за складовими*

* Скориговані на резерви за активними операціями банків. За квартал з урахуванням коригуючих проводок, крім IV кварталу.

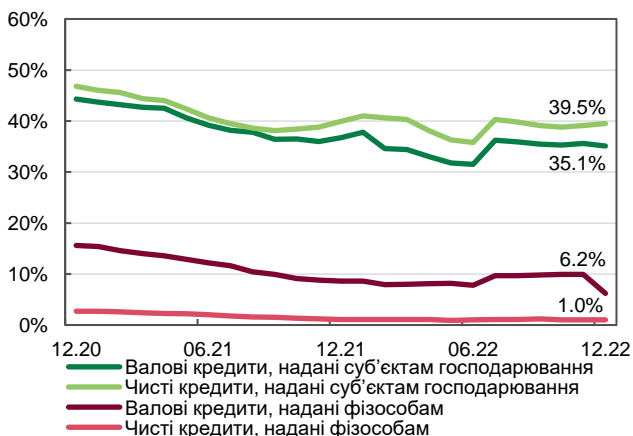
Графік 15. Валові кредити суб'єктам господарювання та фізичним особам, 2020 = 100%

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

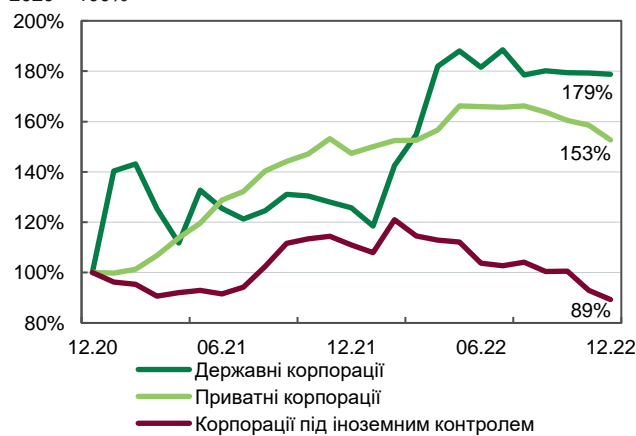
Доларизація чистих кредитів фізичним особам знизилася за IV квартал на 3.6 в. п. через списання старих валютних кредитів.

Графік 16. Частка валютних кредитів

Найпомітніше у IV кварталі знизилася чисті кредити корпораціям під іноземним контролем – на 11 в. п.

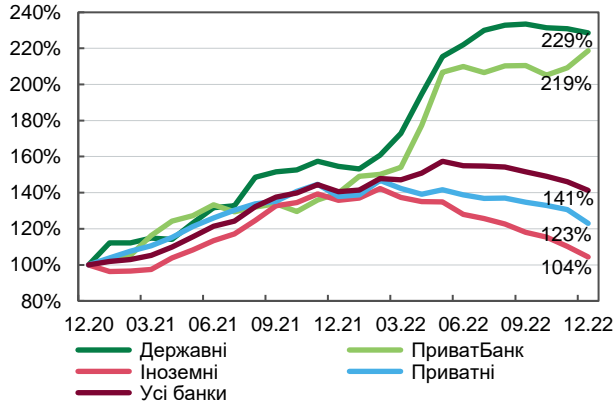
Графік 17. Чисті гривневі кредити нефінансовим корпораціям, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

Обсяг чистих гривневих кредитів суб'єктам господарювання знизився на 6.7% за квартал, за рік – зріс на 0.5%. Протягом IV кварталу зростання гривневого кредитування бізнесу відбулося тільки в ПриватБанку – на 3.9%. Чисті гривневі кредити фізичним особам стрімко знизилися: у IV кварталі на 12.6%, за рік – на 32.7%.

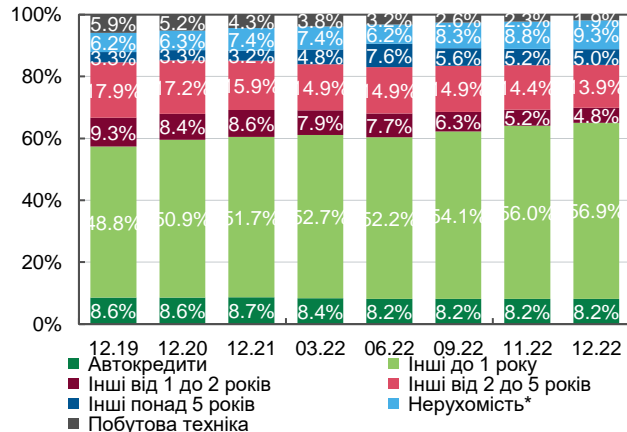
Графік 18. Чисті кредити суб'єктам господарювання в гривнях, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

У IV кварталі у структурі кредитів домогосподарствам зростає частка позик на поточні потреби на 2.2 в. п. та на придбання, будівництво і реконструкцію нерухомості на 1.0 в. п.

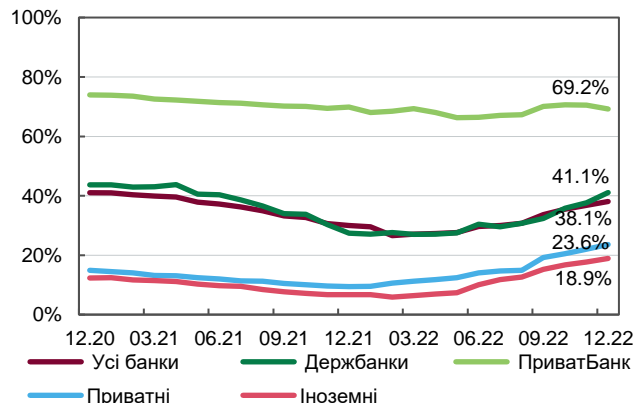
Графік 20. Структура чистих гривневих кредитів домашнім господарствам за цільовим призначенням

* На придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості.

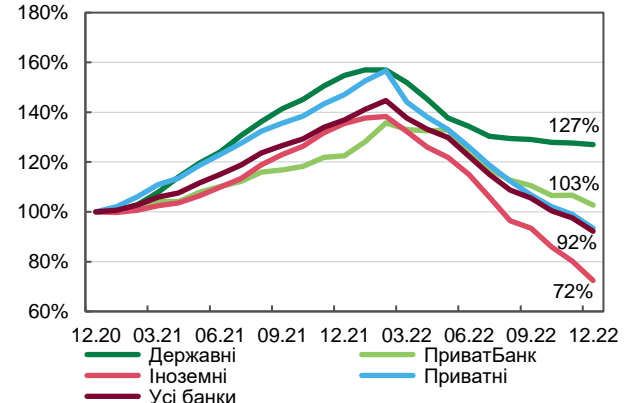
У IV кварталі частка непрацюючих кредитів у портфелі суттєвіше збільшилася в державних банках (без ПриватБанку) – на 8.8 в. п. до 41.1%. За рік частка NPL найбільше зросла у державних (без ПриватБанку) та іноземних банках – на 14.2% в. п. та 13.7% в. п. відповідно. Визнання нових NPL (зокрема тих, що мають високе покриття заставою) знизило показник покриття їх резервами, але цей показник все ще дуже високий.

Графік 22. Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків за групами*

* Включно з міжбанківськими кредитами; усі банки, включно з неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань.

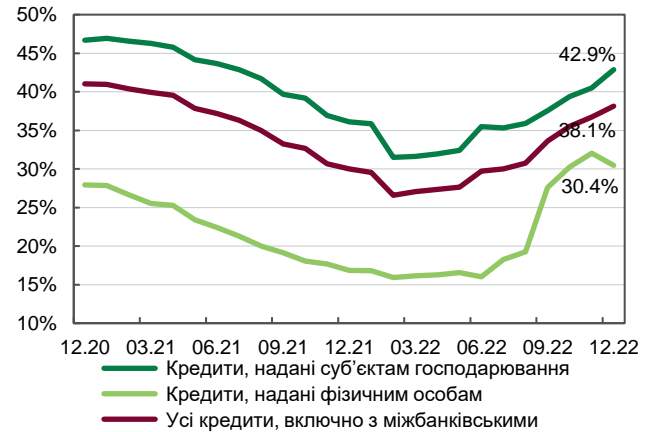
Графік 19. Чисті кредити фізичним особам у гривнях, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

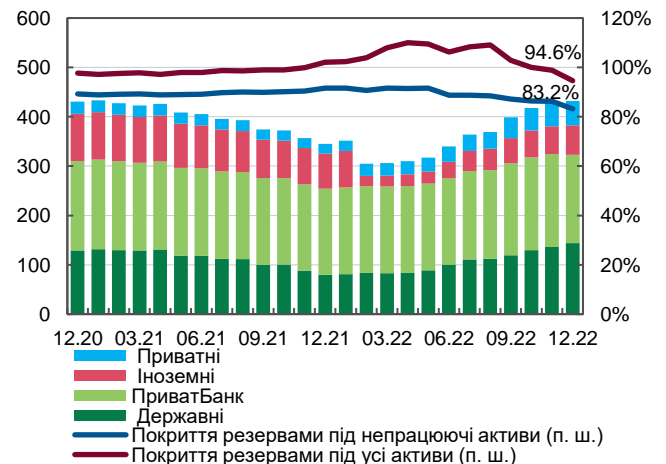
У IV кварталі частка непрацюючих кредитів зростає на 4.5 в. п. до 38.1% переважно внаслідок визнання непрацюючими корпоративних позик. За рік частка непрацюючих кредитів зросла на 8.1 в. п., стрімкіше для фізосіб (на 13.6 в. п. до 30.4%), ніж для суб'єктів господарювання (на 6.8 в. п. до 42.9%).

Графік 21. Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків*

* Усі банки, включно з неплатоспроможними, без позабалансових зобов'язань. Фізичні особи включно з фізичними особами-підприємцями.

Графік 23. Обсяг непрацюючих активів (млрд грн) та рівень покриття резервами*

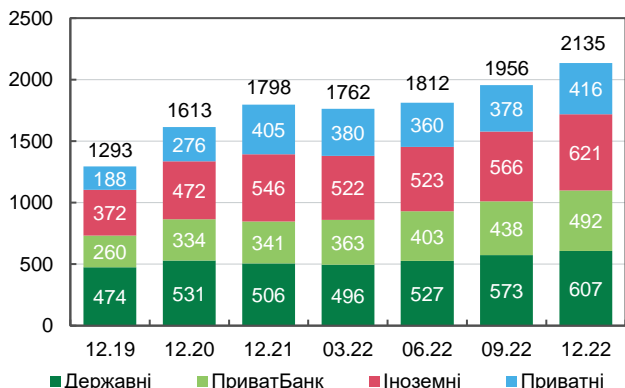

* Включно з міжбанківськими кредитами; усі банки, включно з неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань. За квартал з урахуванням коригуючих проводок, крім IV кварталу.

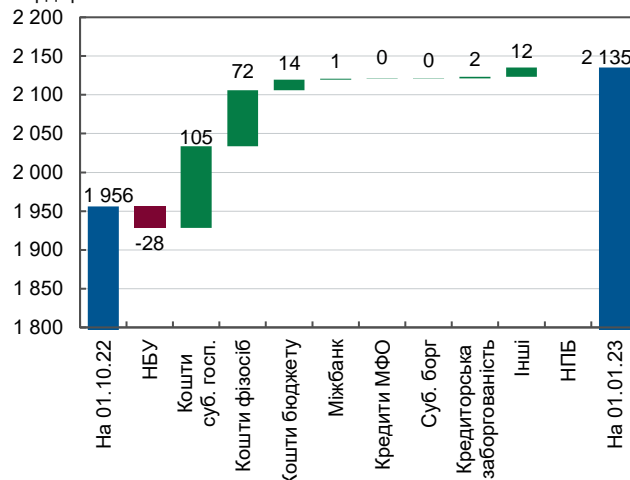
Фондування

Обсяги зобов'язань платоспроможних банків за IV квартал збільшилися на 9.2% насамперед через зростання коштів клієнтів та бізнесу. За рік зобов'язання зросли на 18.8%, або на 7.5% за фіксованим курсом на початок 2022 року.

Графік 24. Структура зобов'язань за групами банків, млрд грн

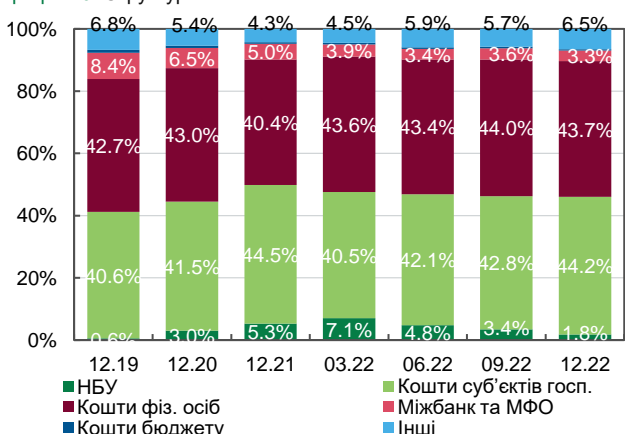

Графік 25. Зміна зобов'язань за складовими у IV кварталі 2022 року, млрд грн

Частка коштів клієнтів у структурі зобов'язань зросла на 1.1 в. п. до 87.9% через зменшення частки кредитів рефінансування НБУ та стрімкий приріст коштів бізнесу.

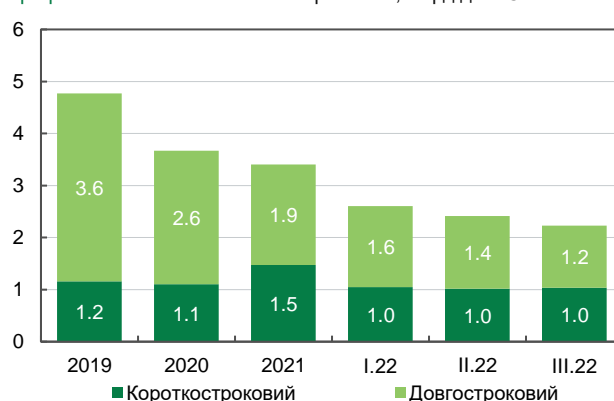
Графік 26. Структура зобов'язань банків*

* У тому числі ощадні сертифікати.

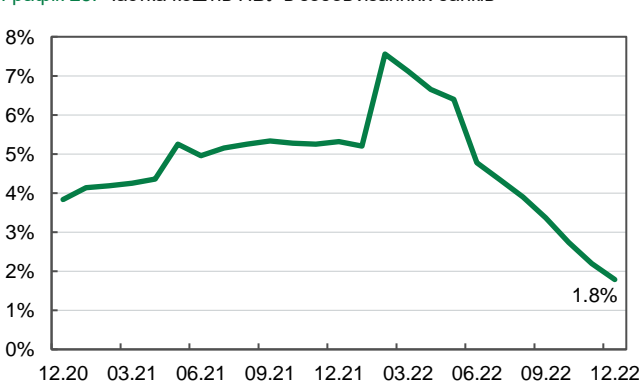
У III кварталі 2022 року валовий зовнішній борг банків знизився до 2.2 млрд дол. США за рахунок поступового погашення довгострокових зобов'язань.

Графік 27. Валовий зовнішній борг банків, млрд дол. США

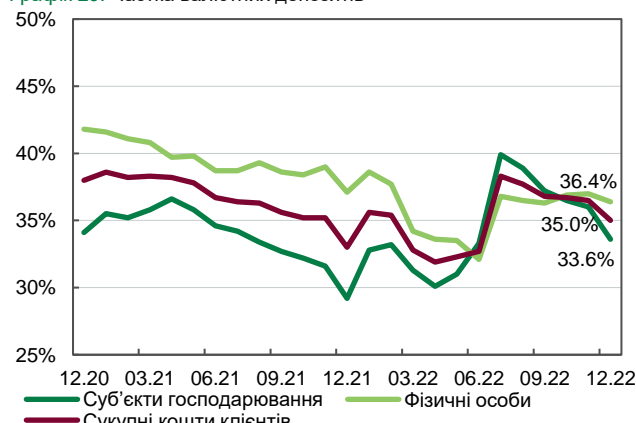
Завдяки заміщенню дорогого рефінансування коштами клієнтів частка коштів НБУ в зобов'язаннях банків знизилася на 1.6 в. п. до мінімального рівня з вересня 2020 року в 1.8%.

Графік 28. Частка коштів НБУ в зобов'язаннях банків

Рівень доларизації коштів бізнесу за IV квартал знизився на 3.6 в. п. за рахунок приросту коштів у гривні. Натомість частка валютних коштів фізосіб майже не змінилася. За фіксованим на початок року курсом рівень доларизації скоротився суттєвіше.

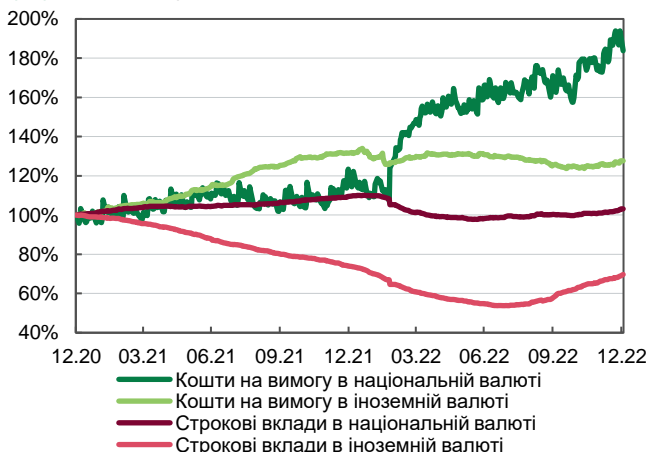
Графік 29. Частка валютних депозитів*

* У банках, платоспроможних на звітну дату.

За квартал обсяг коштів фізичних осіб у гривні зріс на 8.3%. Строкові вклади зростали швидше у валюті, ніж у гривні.

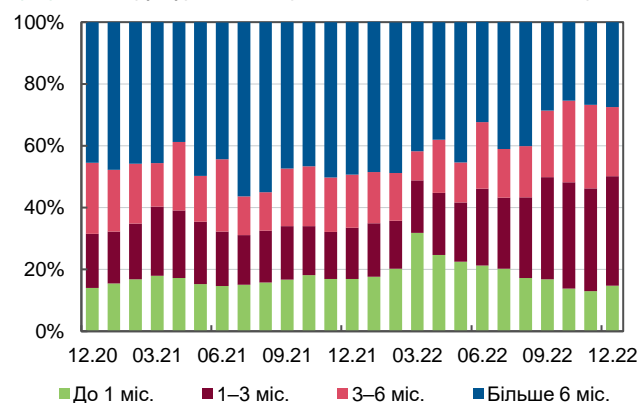
Графік 30. Кошти фізичних осіб, 2020 = 100%*

* Щоденні дані, у банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

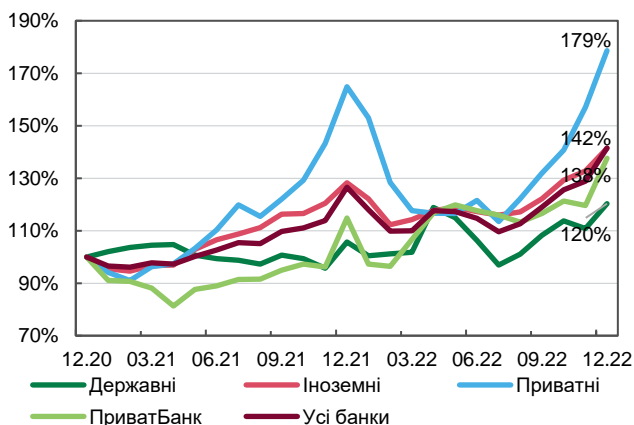
Частка нових короткострокових депозитів до 1 міс. за квартал скоротилася на 2.1 в. п. Більшість нових депозитів відкривається на термін 1–6 міс. – 57.8%.

Графік 31. Структура нових строкових депозитів домогосподарств

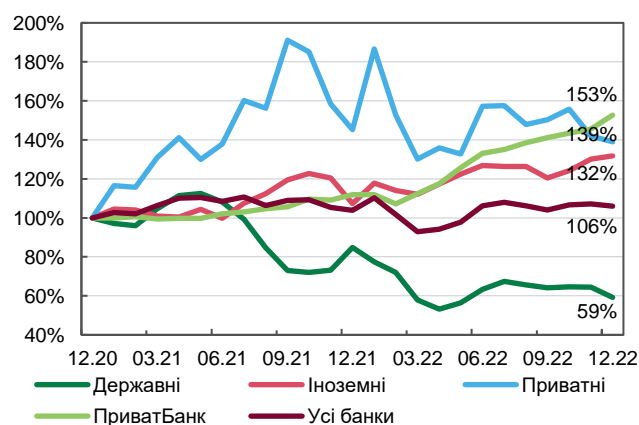
За IV квартал обсяги корпоративних коштів клієнтів у гривні зросли на 18.9% (11.9% р/р) за рахунок приросту в приватних на 35.4% та іноземних банках на 15.8%. Кошти в іноземних валютах зросли на 1.8% завдяки помітному приросту у жовтні. Найвідчутніше валютні кошти корпорацій наростили іноземні банки – на 9.3% та ПриватБанк – на 8.1%.

Графік 32. Динаміка коштів суб'єктів господарювання в національній валюті за групами банків, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

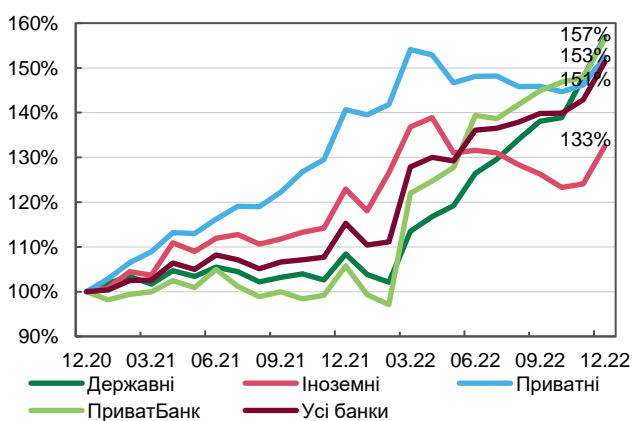
Графік 33. Динаміка коштів суб'єктів господарювання в іноземних валютах (в еквіваленті дол. США) за групами банків, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

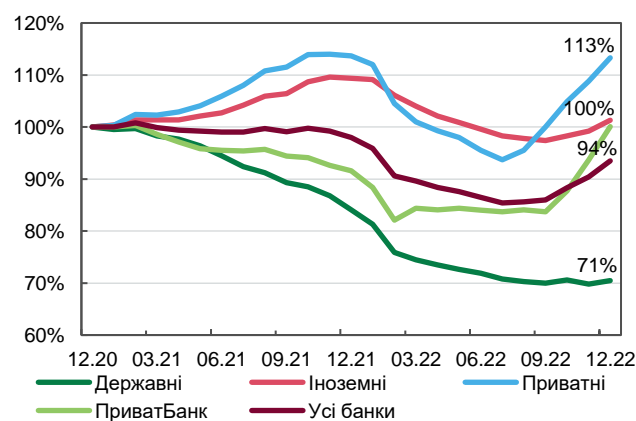
Кошти населення у гривні зросли за рік (31.2% р/р) переважно за рахунок збільшення державних виплат. Найвищі темпи зростання за IV квартал були в державних банках (включно з Приватбанком) – 10.1%. Водночас кошти населення в іноземній валюті збільшилися на 8.7%, перш за все зросли строкові вклади – на 20.8%. У цілому за рік гривневі кошти населення зросли в усіх групах банків майже на третину, найбільше – у державних банках.

Графік 34. Динаміка коштів фізичних осіб у національній валюті за групами банків, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

Графік 35. Динаміка коштів фізичних осіб в іноземних валютах (у дол. еквіваленті) за групами банків, 2020 = 100%*

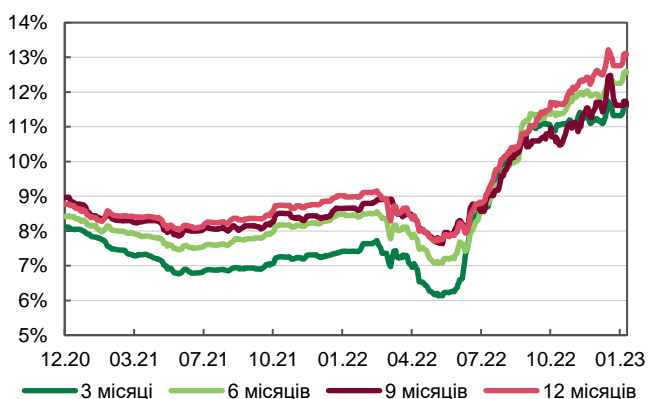

* У банках, платоспроможних станом на 01.01.2023.

Відсоткові ставки

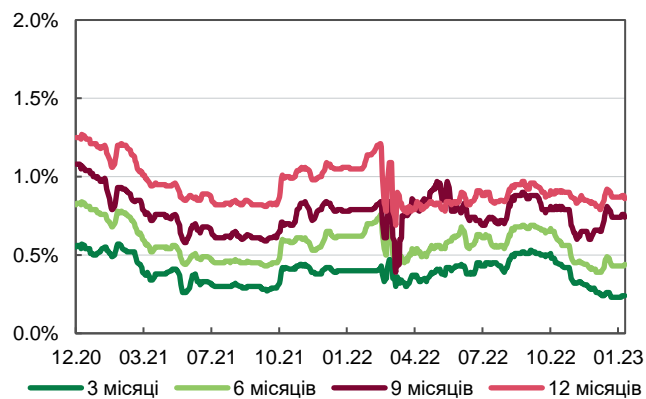
Вартість 12-місячних депозитів у гривні за IV квартал зросла на 1.2 в. п. до 12.7% річних і коливалася поблизу цього рівня у січні. Спред між 3-місячними та 12-місячними депозитами збільшився до 1.5 в. п.

Графік 36. Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб у гривнях, % річних*

* За даними агентства Thomson Reuters, 5-денна ковзна середня.

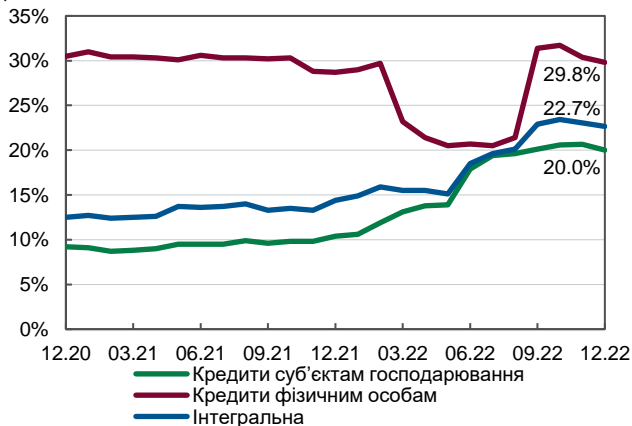
Графік 37. Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб у доларах США, % річних*

* За даними агентства Thomson Reuters, 5-денна ковзна середня.

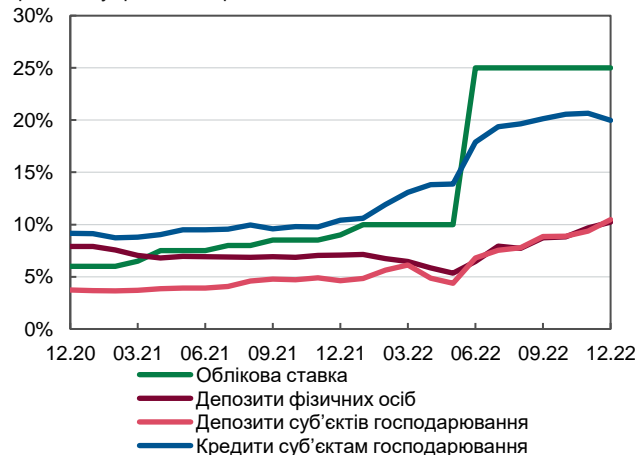
Ставки за кредитами фізичним особам упродовж кварталу становили близько 30% річних. Ставки за кредитами бізнесу призупинили зростання та коливалися довкола 20% річних.

Графік 38. Відсоткові ставки за новими кредитами* у гривнях, % річних

* Без пролонгації або інших змін кредитних умов.

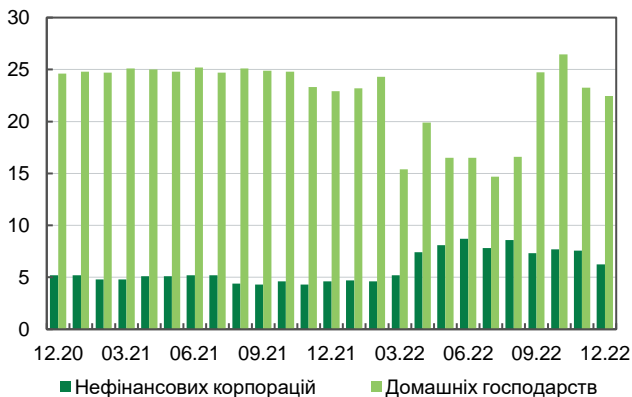
Графік 39. Облікова ставка НБУ та вартість нових депозитів і кредитів* у гривнях, % річних

* За щоденними даними, 5-денна ковзна середня.

Спред між ставками за новими кредитами та депозитами скорочувався як у корпоративному, так і в роздрібному сегментах. Відношення процентних доходів до активів зростало швидше, ніж витрат, тож процентна маржа продовжувала збільшуватися.

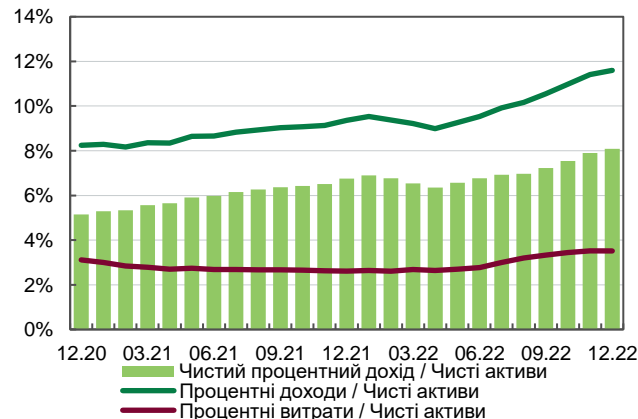
Графік 40. Спред між ставками за новими** кредитами і депозитами, в. п.*

* З урахуванням неплатоспроможних банків.

** До нових депозитів та кредитів належать обсяги за первинними договорами, укладеними у звітному періоді, та за додатковими договорами, за якими відбулася зміна суми або відсоткової ставки.

Графік 41. Процентна маржа банків*

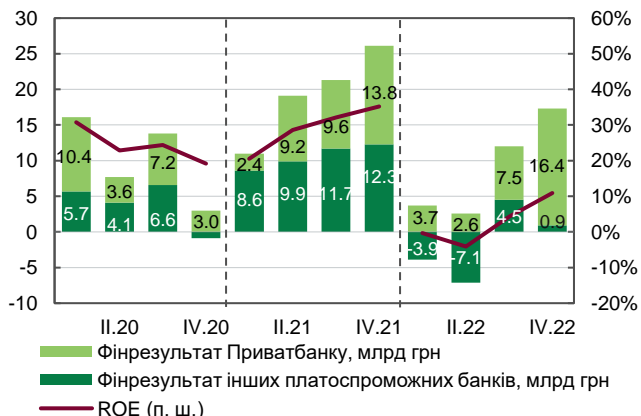
* Чистий процентний дохід до плинного середнього обсягу чистих активів за звітний місяць та два попередніх. З урахуванням неплатоспроможних банків.

Фінансові результати та капітал

За IV квартал сектор отримав 17.3 млрд грн прибутку, 95% з яких сформував ПриватБанк. За рік прибуток становив 24.7 млрд грн.

Операційна ефективність сектору залишалася високою: CIR* без урахування переоцінки цінних паперів, валюти та деривативів становив 39.8% порівняно з 53.8% торік.

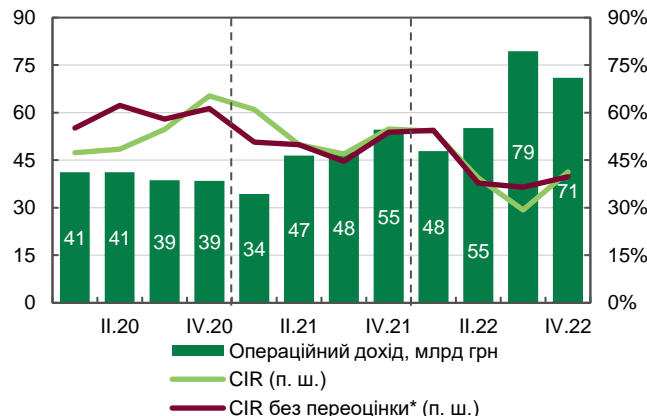
Графік 42. Фінансовий результат* та рентабельність капіталу банків

* За квартал з урахуванням коригуючих проводок (за виключенням IV кварталу), крім кількох малих банків, які не подали балансу з коригуючими проводками.

У IV кварталі чистий процентний дохід зріс на 36.7% р/р, чистий комісійний дохід скоротився на 7.0% р/р. Прибуток від купівлі-продажу валюти становив 13.4% операційного доходу.

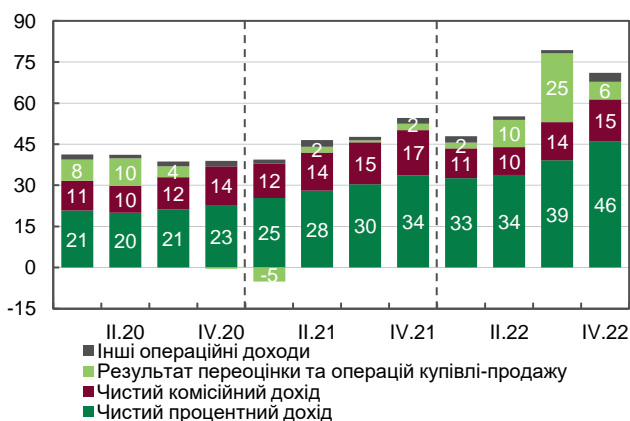
Графік 43. Операційні доходи та операційна ефективність банків

* CIR (Cost-to-Income Ratio) – відношення операційних витрат до операційних доходів.

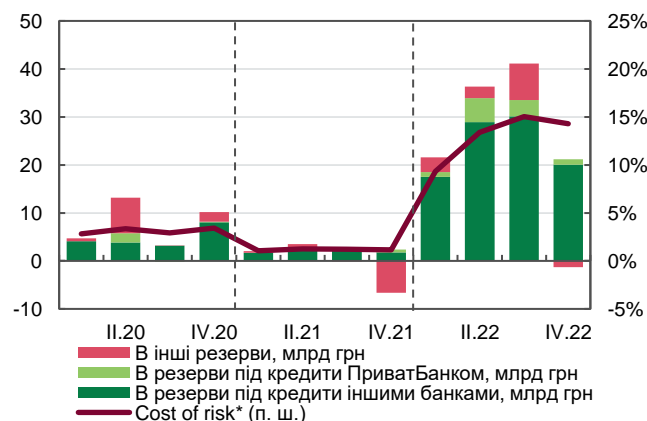
Відрахування до резервів під кредити у IV кварталі становили 21.1 млрд грн, або 2.8% кредитного портфеля. Натомість 2.8 млрд грн резервів під ОВДП було розформовано.

Графік 44. Складові операційного доходу банків за період*, млрд грн

* З урахуванням коригуючих проводок (за виключенням IV кварталу), крім кількох малих банків, які не подали баланс з коригуючими проводками.

Графік 45. Квартальні відрахування в резерви**

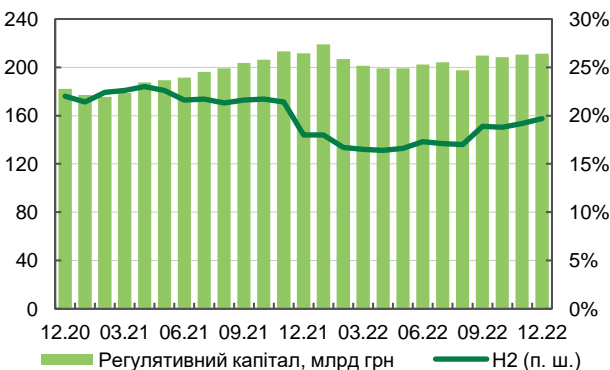

* Приведені до річних значень відрахування в резерви під кредити з початку року до чистого кредитного портфелю.

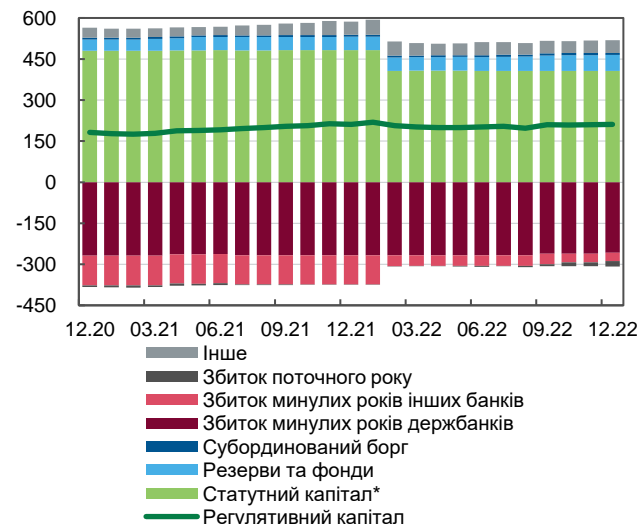
** З урахуванням коригуючих проводок (крім IV кварталу), крім кількох малих банків, які не подали баланс з коригуючими проводками.

Адекватність регулятивного капіталу протягом IV кварталу зросла на 0.8 в. п., на 1.7 в. п. з початку року. Регулятивний капітал сектору за квартал зріс на 0.8%.

Графік 46. Регулятивний капітал та норматив адекватності РК

Графік 47. Структура регулятивного капіталу банків, млрд грн

* Зареєстрований та незареєстрований статутний капітал.

Таблиця 2. Основні показники банківського сектору України¹

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Кількість діючих банків	117	96	82	77	75	73	71	67
Загальні балансові показники (млрд грн) / General balance sheet indicators (UAH billion)²								
Загальні активи	1 571	1 737	1 840	1 911	1 982	2 206	2 358	2 717
у т. ч. в іноземній валюті	800	788	755	779	718	746	679	819
Чисті активи	1 254	1 256	1 334	1 360	1 493	1 823	2 053	2 354
у т. ч. в іноземній валюті	582	519	507	495	492	585	583	731
Валові кредити суб'єктам господарювання ³	831	847	864	919	822	749	796	801
у т. ч. в іноземній валюті	492	437	423	460	381	332	292	281
Чисті кредити суб'єктам господарювання ³	614	477	451	472	415	432	540	529
Валові кредити фізичним особам	176	157	171	197	207	200	243	210
у т. ч. в іноземній валюті	97	83	68	61	38	31	21	13
Чисті кредити фізичним особам	96	76	92	114	143	149	200	134
Кошти суб'єктів господарювання ³	349	413	427	430	525	681	800	943
у т. ч. в іноземній валюті	141	177	163	150	191	233	233	317
Кошти фізичних осіб ⁴	402	437	478	508	552	682	727	934
у т. ч. в іноземній валюті	215	239	244	241	238	285	270	340
Зміна (р/р, %) / Change (yoy, %)								
Загальні активи	6.4%	10.6%	5.9%	3.8%	3.7%	11.3%	6.9%	15.2%
Чисті активи	-2.8%	0.2%	6.2%	1.9%	9.8%	22.1%	12.6%	14.6%
Валові кредити суб'єктам господарювання ³	1.3%	2.0%	2.0%	6.3%	-10.6%	-8.8%	6.2%	0.7%
Валові кредити фізичним особам	-15.7%	-10.4%	8.5%	15.3%	5.0%	-3.5%	21.6%	-13.5%
Кошти суб'єктів господарювання ³	23.5%	18.2%	3.4%	0.8%	22.1%	29.7%	17.4%	17.9%
Кошти фізичних осіб ⁴	-0.3%	8.7%	9.4%	6.3%	8.6%	23.5%	6.6%	28.4%
Рівень проникнення / Penetration⁵ (%)								
Валові кредити суб'єктам госп. ³ /ВВП	41.8%	35.5%	29.0%	25.8%	20.7%	17.7%	14.6%	16.6%
Чисті кредити суб'єктам госп. ³ /ВВП	30.9%	20.0%	15.1%	13.3%	10.4%	10.2%	9.9%	11.0%
Валові кредити фізичним особам/ВВП	8.8%	6.6%	5.7%	5.5%	5.2%	4.7%	4.4%	4.4%
Чисті кредити фізичним особам/ВВП	4.8%	3.2%	3.1%	3.2%	3.6%	3.5%	3.7%	2.8%
Кошти суб'єктів господарювання ³ /ВВП	17.6%	17.3%	14.3%	12.1%	13.2%	16.1%	14.7%	19.5%
Кошти фізичних осіб/ ВВП	20.2%	18.3%	16.0%	14.3%	13.9%	16.2%	13.3%	19.3%
Фінансові результати / Profit or Loss⁶ (млрд грн) / (UAH billion)								
Чисті процентні доходи	39.1	44.2	53.0	73.0	78.9	84.8	117.6	151.6
Чисті комісійні доходи	22.6	24.2	27.5	37.8	44.0	46.5	58.0	50.1
Відрахування в резерви	114.5	198.3	49.2	23.8	10.7	31.0	3.4	118.8
Чистий прибуток/збиток	-66.6	-159.4	-26.5	22.3	58.4	39.7	77.4	24.7
Довідково: / Memo items:								
Гривень/долар США (середнє за період)	21.84	25.55	26.60	27.20	25.85	26.96	27.29	32.34
Гривень/долар США (на кінець періоду)	24.00	27.19	28.07	27.69	23.69	28.27	27.28	36.57
Гривень/євро (середнє за період)	24.23	28.29	30.00	32.14	28.95	30.79	32.31	33.98
Гривень/євро (на кінець періоду)	26.22	28.42	33.50	31.71	26.42	34.74	30.92	38.95

¹ За платоспроможними банками на кожну звітну дату.

² З нарахованими доходами/витратами.

³ Включно з небанківськими фінансовими установами.

⁴ Включно з ощадними сертифікатами.

⁵ ВВП у 2014–2021 рр. без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення АТО/ООС; дані за 2022 рік – використано оцінки ВВП з Інфляційного звіту за січень 2023 року.

⁶ З урахуванням коригуючих проводок.

Примітки.

Джерело інформації – Національний банк України, якщо не зазначено інше. Дані за I–III квартали 2022 року наведено з урахуванням коригуючих проводок (крім даних невеликих банків, які не подали балансових даних з коригуючими проводками на 1 січня, 1 квітня та 1 липня – 1-2 банки залежно від дати). Дані за IV квартал та 2022 рік в цілому наведені без коригуючих проводок і можуть бути пізніше уточнені.

До вибірки банків належать платоспроможні станом на кожну звітну дату банки, якщо не зазначено інше.

У вибірці банків, платоспроможних станом на останню звітну дату, зазначені банки, що приєднані за спрощеною процедурою до інших банків.

Групи банків сформовано згідно з рішенням Комітету НБУ з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем.

Державні банки – банки з участю держави Україна в капіталі, за винятком ПриватБанку, якщо не зазначено інше.

Іноземні банки – банки, контрольні пакети акцій яких належать іноземним банкам або іноземним фінансово-банківським групам.

Приватні банки – банки, власниками істотної участі в яких є виключно резиденти України.

Дані наведено з урахуванням нарахованих відсотків на кінець періоду (місяць, квартал, рік), якщо не зазначено інше.

Валові кредити – кредити, не скориговані на резерви за активними операціями банків.

Зміна за фіксованим курсом означає, що сума інструменту в іноземній валюті розраховується за курсом на початок періоду.

Дані за кредитами та коштами суб'єктів господарювання включають дані небанківських фінансових установ.

Кошти фізичних осіб включають ощадні сертифікати, якщо не зазначено інше.

Сума компонентів може не збігатися з підсумковою сумою в результаті округлення даних.

Скорочення та аббревіатури:

ВВП	Валовий внутрішній продукт
ДС НБУ	Депозитні сертифікати Національного банку України
МФО	Міжнародна фінансова організація
НБУ	Національний банк України
НПБ	Неплатоспроможні банки
ОВДП	Облігації внутрішньої державної позики та боргові цінні папери, що рефінансуються НБУ, які обліковуються за: 1) справедливою вартістю через прибутки/збитки, 2) справедливою вартістю через інший сукупний дохід, 3) амортизованою собівартістю
РК	Регулятивний капітал
CIR	Cost-to-Income Ratio: співвідношення операційних витрат і операційних доходів
ROE	Return on equity: рентабельність власного капіталу
UIRD	Ukrainian Index of Retail Deposit Rates: Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб
в. п.	Відсотковий пункт
грн	Гривня
дол., долар, дол. США	Долар Сполучених Штатів Америки
екв.	Еквівалент
кв.	Квартал
міс.	Місяць
тис.	Тисяча
млн	Мільйон
млрд	Мільярд
од.	Одиниця(-і)
п. ш.	Права шкала
р/р	До аналогічної дати/періоду попереднього року
м/м	До попереднього місяця
суб.	Субординований